

Datum

16 maart 2022

Kenmerk

BBPZ/JPep/RBos/22-019

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie van SZW

Onderwerp

Commissiedebat Armoede- en schuldenbeleid

Geachte Kamerleden,

Komende donderdag 17 maart spreekt u in een Commissiedebat over armoede- en schuldenbeleid. In aanvulling op de door ons mede ondertekende brief vanuit de Armoedecoalitie brengen wij u vanuit Aedes graag nog enkele punten onder de aandacht, met het verzoek deze te betrekken bij uw inbreng.

Er is geen relativering voor mensen die leven in armoede en met schulden. Meer dan ooit vragen deze mensen onze aandacht en verdienen zij concrete maatregelen om een menswaardig bestaan te kunnen leiden en hulp om de effecten van oplopende energieprijzen en algehele inflatie het hoofd te bieden. Het is te prijzen dat het kabinet een eerste stap heeft gezet in het repareren van de koopkracht voor mensen die hierdoor worden getroffen, maar daarnaast zijn meer structurele oplossingen noodzakelijk.

Meer urgentie voor preventie / promoot Voorzieningswijzer in gemeenten

Het voorkomen c.q. vermijden van schulden verdient meer aandacht. De vroegtijdige signalering en hulpverlening bij mensen met schulden is de afgelopen jaren al veel verbeterd, waardoor er minder mensen zijn met problematische schulden. Echter, de fase voordat schulden ontstaan heeft nog te weinig aandacht. Er is in die fase vaak sprake van stress en schaamte bij mensen om te onderkennen dat zij moeilijk rondkomen en om hulp te zoeken en te vinden. Ook is er veel onbekendheid over de mogelijkheden die er zijn om mensen dan al (financieel) te helpen.

Het verdient aanbeveling om initiatieven zoals de Voorzieningswijzer (zie voorzieningswijzer.nl) sneller in alle gemeenten vorm te geven. Wij dringen aan op meer urgentie om de signalering van mogelijke geldproblemen inhoud te geven en zodoende preventief het ontstaan van armoede en schulden te voorkomen.

Wat doen woningcorporaties?

Sinds 2015 hebben de gezamenlijke woningcorporaties en huurders afspraken gemaakt via Sociaal Huurakkoorden om de huurontwikkeling te matigen en zodoende een bijdrage te leveren aan de betaalbaarheid van het wonen voor mensen met een lager inkomen. Daarnaast signaleren corporaties in een vroegtijdig stadium of huishoudens in betalingsproblemen komen en bieden zelf of via schuldhelpverlening oplossingen om deze problemen te verkleinen of te verhelpen. Zo is tijdens de eerste maanden van de coronacrisis coultance geboden door eventuele incasso te pauzeren en ruimere

betalingsregelingen toe te staan en huurkorting te bieden. Huisuitzettingen worden daarbij tot een minimum beperkt, omdat dit voor alle betrokkenen ongewenst is en bovendien leidt tot hoge maatschappelijke kosten.

Daarnaast worden huurders die relatief duur wonen (i.c. een lager inkomen hebben in verhouding tot de huurprijs die zij moeten betalen) via huurverlaging en/of huurbevrozing geholpen of wordt gekeken naar een meer passende woning qua omvang en huurprijs.

Betaalbaar wonen; vooral een inkomensprobleem

Uit meerdere recente onderzoeken van onder meer het Nibud blijkt dat betaalrisico's niet zo zeer worden veroorzaakt door te hoge huurprijzen, maar veelal door te lage inkomens. We zijn blij dat het kabinet dat onderschrijft. Het kabinetsvoornemen om het minimumloon en de uitkeringen aan de onderkant op te trekken draagt daarmee bij aan het wegnemen van deze betaalrisico's.

Energiearmoede

Uit onderzoek van TNO van september 2021 bleek dat 75% van de meer dan een half miljoen huishoudens met energiearmoede, in corporatiewoningen wonen. Zij zijn gemiddeld tussen 13 en 20% van hun inkomen kwijt aan energielasten, tegenover gemiddeld 5% voor overige huishoudens. Bijna de helft woont in een slecht of matig geïsoleerde woning.

Het probleem van energiearmoede concentreert zich bij huishoudens in corporatiewoningen, deels doordat deze woningen een lage energetische kwaliteit hebben, maar logischerwijs vooral doordat woningcorporaties huishoudens huisvesten met een laag inkomen. In de door corporaties onderschreven Actieagenda Wonen is de ambitie opgenomen om de gebouwde omgeving en met name woningen met slechte energielabels (E, F en G) sneller te verduurzamen en de beoogde energietransitie te realiseren. Dit vraagt desondanks veel tijd en geld, terwijl op dit moment de energieprijzen enorm stijgen en mensen met een laag inkomen met name hierdoor enorm worden geraakt.

Woningcorporaties maken zich grote zorgen over de financiële effecten voor deze huishoudens, maar ook voor gevolgen voor de gezondheid en sociale effecten. Het risico op (verdergaande) armoede en oplopende schulden is enorm. Acute en specifieke inkomensondersteuning is in onze ogen noodzakelijk. Dat geldt overigens ook voor mensen met lage inkomens die in particuliere huurwoningen of koopwoningen wonen. De voorstellen van het kabinet om met een (vooralsnog) eenmalige energietoeslag specifiek huishoudens met lage inkomens tegemoet te komen, kunnen dan ook op onze steun rekenen.

Tot slot

Wij zien een toenemend risico op armoede en schulden op korte termijn. De hoge inflatie en met name de explosief stijgende energieprijzen zullen vooral effect hebben bij huishoudens met een lager inkomen. Dit leidt voor deze huishoudens tot meer onzekerheid en stress.

Woningcorporaties bieden binnen hun mogelijkheden maatwerk voor deze huishoudens, ook soms in financiële zin, maar zien ook dat vooral sprake is van een structureel inkomensprobleem. Zeker nu de energieprijzen enorm stijgen en veel huishoudens aanvullend te maken krijgen met energiearmoede. Dit vraagt in onze ogen op korte termijn gerichte inkomensondersteuning, vooral voor huishoudens met een lager inkomen. Er is namelijk, zoals eerder verwoord, geen relativering voor mensen die leven in armoede en met schulden.

Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen, neemt u dan gerust contact op met mijn collega Richard Bos, via r.bos@aedes.nl of op 06-51926072.

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

Jeroen Pepers
Directeur